

Tagore, Gandhi, Einstein, Romain Rolland en andere op den voorgrond tredende leiders in den strijd tegen den oorlog. Daardoor is hij bovenaan komen te staan op de zwarte lijst bij de ultranationalisten en de militaristen van zijn volk.³⁾

Zoo is Kagawa opgevoed in het Boeddhistisch geloof en onder invloed gekomen van de Amerikaanse zending en de ideeën van Tolstoi en Gandhi. Al heeft hij zijn ouderlijk huis zelfs moeten verlaten, omdat hij christen wenschte te worden en geheel en al zich wenschte aan te sluiten bij de christelijke zendingsactie, toch is Kagawa nooit volkomen de Boeddhistische leerstellingen kwijt geworden. Terwijl onlangs bericht werd, dat verschillende Protestantische scholen in Japan hun regeeringssubsidie zouden verliezen en gesloten zouden worden, omdat de onderwijzers volstandig weigerden de Shinto-schrijnen in hun scholen te plaatsen te geven en de kinderen daarvoor eerbewijzen te doen brengen, daar zij van oordeel waren, dat het hier een afgodische handeling betrof, heeft Kagawa tegen deze staatsheiligdommen in het geheel geen bezwaar. Hij zegt over deze kwestie: Het is allerongelukkigst dat de Protestanten met een geest van antagonisme bezielde zijn, en dat de Roomsche-Katholieken een houding aannemen van onverdraagzaamheid. Deze kwestie van de Shinto-schrijnen en heiligdommen zal waarschijnlijk telkens weer tot een geschilpunt gemaakt worden. Persoonlijk ben ik het eens met de opvatting van de onderwijs-autoriteiten, dat de heiligdommen van het staatsshintoïsme moeten beschouwd worden als monumenten van de bouwers der natie en dat men ze niet moet houden voor godsdienstige instellingen. Men behoeft heeltemaal geen eerbied te betoonen voor heiligdommen van twijfelachtigen en onwaardigen oorsprong. Maar uit eerbied voor de bouwers van de natie moeten we ons hoofd ontblooten.⁴⁾

Zoo is Kagawa van een versmaad kind geworden regeeringsadviseur en een van de grootste sociale leiders, van een afgebeulden jongen slachter van de Liga tegen den oorlog en vurig pacifist, van een Boeddhistisch opgevoede tot een Christelijk geleide Japanner.

Even merkwaardig als zijn levensloop is zijn leer.

H.-K.

H. M.

3) Vgl. Dr. W. Axling a.w. 129.

4) Toyohiko Kagawa: Christus en Japan. Libellen-serie 103-104, Bosch en Keuning, Baarn, pag. 55.

UIT DE SCHRIFT

Geen camouflage meer.

Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar.

Joh. 8:7b.

De Schriftgeleerden en Farizeën wilden met Jezus de kronkelwegen der zonde gaan om van Hem af te komen, om Hem veroordeeld te krijgen door de overheid, zonder dat zij zelf daarbij openbaar worden in hun ware bedoelingen. Zij hebben het geval prachtig in elkaar gezet. Een vrouw in overspel gegrepen. Een vrouw dus, die naar de wet van Mozes des doods schuldig is. Zij zelf handhaven de wet allang niet meer in zulke gevallen. Zij kunnen ook niet, zeggen zij, want Israël is geen theocratisch rijk meer, waar de koning naar de wet Gods het leven der rechtvaardigen zegent en de goddeloozen uitroeit. Zij zuchten immers onder vreemde heerschappij? En zij rekenen er vandaag op, dat Jezus zal prediken de handhaving der wet, en zal zeggen, dat deze vrouw gedood moet worden. Zij rekenen op Zijn gehoorzaamheid aan de wet, terwijl zij zelf die gehoorzaamheid niet meer betrachten. En zij zullen er dan wel voor zorgen, dat Pilatus dit te hooren krijgt, dat Jezus van Nazareth ijvert voor herstel der Joden, en gevaarlijk is voor de Romeinsche overheid. Pilatus zal Hem laten opsluiten, Hem in het geheim veroordeelen, en zich in het geheim van Hem ontdoen. Zij zijn dan van Hem af, en niemand krijgt het ware er van te hooren, en zijzelf zijn er de fatsoenlijke, de achtbare menschen bij gebleven. Zij willen zich dus van Hem ontdoen, zooals dat in deze wereld gebruikelijk is. Zóó, dat men uiterlijk een schijn van recht behoudt, en innerlijk zijn ware bedoeling heeft kunnen verbergen, namelijk de haat, de vijandschap. In deze wereld camoufleert men immers zijn ware bedoelingen?

Maar de Heiland heeft de geveinsden wel doorzien. Zij willen Hem aanklagen bij Pilatus met verberging van hun ware bedoeling. Hij klaagt hen aan bij God, en zegt hun openlijk, waarom Hij dat doet. Immers indien zij waarlijk bedroefd waren vanwege de zonde van deze vrouw, indien zij werkelijk de wet Gods liefhadden, zij zouden zich opnieuw hebben afgevraagd, hoe dat toch zoo gekomen is, dat Israël niet meer leven kan als een eigen theocratisch rijk, waar de wet Gods de levensverhoudingen goed maakt. En zij zouden gevonden hebben niet alleen de zonde van deze vrouw, maar de zonde van gansch Israël.

Zij zouden verstaan hebben, dat dit meisje maar een symptoom was van het generale verval onder Israël. Zij zouden gezegd hebben, wij moeten ons allen bekeeren, en wederkeren tot God. Zoo zouden zij begonnen zijn aan de reformatie van het gansche leven naar de wet Gods, in liefde tot God, en niet vreezende de gevolgen daarvan. Zijn zij niet Gods volk, en zal Hij de handhavers van Zijn wet niet zegenen, en zal Hij Israël niet vrijmaken, wanneer gansch Israël zich bekeert? Wanneer de Heiland zegt: die van ulieden zonder zonde is werpe eerst den steen op haar, dan zegt Hij: Gij moet beginnen bij het begin. Als gij de wet wilt handhaven als rechters over deze vrouw, doe het dan, en wees niet bang voor Pilatus, en voor al de legioenen van den Romeinschen keizer; zal God u niet bewaren? Als gij dat werkelijk meent, dat deze vrouw gedood moet worden, omdat zij de schuldige is onder Israël, gelijk een keer Achan de schuldige was, welnu vrees God en houd Zijn geboden. Wanneer gij u vrijmaakt van de zonde, zal God u ook vrijmaken; dat is immers de belofte? Gij wilt Mij aanklagen bij Pilatus, en daarbij uw ware bedoeling verbergen. Ik klaag u aan bij God, en wijs u ook den rechten weg; de bekeering van gansch Israël, want gansch Israël heeft gezondigd, wanneer gansch Israël zijn glorie heeft verloren.

En toen zijn de beschuldigers naar huis gegaan met beschaamde aangezichten. Zij waren niet gekomen uit liefde voor God en voor Zijn wet, maar uit haat tegen Jezus van Nazareth. En zij willen de fatsoenlijke menschen blijven. Zij willen den schijn bewaren. In deze wereld laat men immers niet lezen in het boek des harten? Maar vandaag begrijpen zij, dat zij zóó van Hem niet afkomen. Neen, als zij Hem aan de overheid overleveren, dan zal het zijn met openbaring van hun ware bedoeling, dan zal het alleen dit ééne zijn zonder camouflage, dat zij Hem uit nijdigheid hebben overgeleverd.

Zoo werkt de Heiland ook hier om het hart der menschen openbaar te maken. Zij hebben vele vonden gezocht, ook hier, om van Hem af te komen met verberging van hun ware bedoelingen. Ook hierin, dat zij zelf er de fatsoenlijke menschen bij bleven. Maar Jezus heeft rechte lijnen getrokken naar de wet Gods. En als zij Hem straks aan het kruis geslagen hebben, dan is het diepe hart ook openbaar geworden, dan is alle camouflage verdwenen. Op Golgotha is alleen de haat, de vijandschap. Dus is alleen Christus groot, want Hij heeft al werkende alle gerechtigheid vervuld. Hij heeft al werkende altijd weer den rechten weg gewezen, ook aan deze huichelaars. Hij is De zelfde gebleven. Maar zij zijn niet dezelfde gebleven. Hun hart is openbaar geworden in haat. Alle vernis is er afgegaan. En dit ééne is overgebleven, dat zij Hem uit nijdigheid gedood hebben. Alleen wie zich verootmoedigt, wie zich laat verbrijzelen door God, die beweent zijn zonde, die belijdt zijn schuld. Die mensch gaat in blanke oprechtheid voor God leven. Aan het kruis daar heb ik mij voor eeuwig van Hem willen afmaken. Hij heeft mij door het kruis voor eeuwig tot de Zijne gemaakt. In blanke oprechtheid voor God leven, dat heeft aan het kruis van Christus zijn diepen zin gekregen.

H.

v. d. B.

KERKELUK LEVEN

Motie Roermond-Venlo.

Het is, zoo merkten we op, dienstag, een enkele bijzonderheid uit de geschiedenis van de huidige polemiek der Professoren Kuyper en Hepp te doen spreken. Met name, nu Dr. van Es over het „decorum van onze kerken en instellingen“ handelt. Het publiek decorum.

Ik denk hier weer aan de betekenisvolle synodale zitting, toen de vrede in onze kerken onnodig werd verstoord. Heel anders denkt hierover „De Heraut“; dit orgaan sprak indertijd uit, dat de Synode wel streng was geweest tegen N.S.B. en dergelijke, maar nog al schappelijk tegen degenen, die het blad met Prof. Hepps hulp ging bestrijden (een prachtig verband, voor wie de openbare leeringen en gedragingen van die beide heeft bestudeerd en de houding van Prof. Kuyper in dezen kent. „De Heraut“ vond, dat het aan de „trouw“ van den praeses te danken was, dat deze vergoelijkende houding niet te ver gedreven was. Het blad zal wel gedacht hebben aan hetzelfde tijdstip, waarop ook ik het oog heb: de zitting van Donderdag 10 September.

In die zitting was aan de orde de kwestie van het voorstel-Polman-v. d. Vegt, inzake de meeningsschillen. Er was een strooming, die aanstuurde op een reeds aanstonds bepaalde meeningen (men weet nu wel van wie) min of meer disqualificeerende formule. Maar er waren anderen, die een beetje voorzichtiger waren. Zij meenden, dat een synode (te meer, waar het een zaak betrof, die zoo maar op tafel gekomen was), goed zou doen, geen woord meer te zeggen, dan zij verantwoord kon. Wat zou het „publieke decorum van onze kerken en instellingen“ een schade belopen, als men zonder grondig onderzoek, waar het nu eigenlijk om ging, maar vast disqualificeerde?

Midden in de spannende discussies evenwel kwam

er na de pauze een moment, waarin door acht synodale leden een voorstel van bemiddelend karakter gedaan werd. In de Acta (art. 165) worden de namen der voorstellers genoemd: Dr. Polman, Dr. v. d. Vegt, Dr. Dijk, Dr. van Es, Dr. den Hertog, Dr. Meynen, Prof. Ridderbos, en ondergeteekende. Het voorstel zelf is in de Acta niet afgedrukt. Maar uit andere bronnen kan de gang van zaken worden nagegaan. Ik citeer „De Standaard“ van 11 Sept. (zie ook „De Rotterdammer“, het is het gewone persverslag):

„De Generale Synode,

gehoord het voorstel van Dr. A. D. R. Polman en Dr. W. H. v. d. Vegt,

gelet op het feit, dat er in onze kerken meeningsschillen zijn gerezen, die door allerlei oorzaak onrust hebben verwekt,

besluit ten minste zeven deputaten te benoemen, aan wie wordt opgedragen, een onderzoek in te stellen naar de zakelijke beteekenis dezer meeningsschillen, en van hun arbeid rapport uit te brengen aan de eerstvolgende Generale Synode.“ („Reformatie“ 18 Sept. 1936.)

Men ziet het: hier werd niet voortuitgelopen. Wie naar den vrede haakte, kon zich hierin vinden, zou men denken. Niets werd beweerd, noch ten goede, noch ten kwade. Het zou nog moeten blijken, wat er nu eigenlijk aan de hand was.

Het moment, waarin dit voorstel ingediend werd, was treffend. De situatie vertoonde een merkwaardige overeenkomst met een ander moment, toen het ging over een aangelegenheid van Kampen („Reformatie“ 4 Sept. 1936, pag. 418). Toen was ook uit verscheiden meeningen een formule gevormd, die allen kon bevredigen, en werd, op voorstel van den synodalen praeses, zonder stemming het bemiddelingsvoorstel aanvaard.

Dezen keer evenwel was de praeses anders gezind. Aanstonds verklaarde hij, dat dit voorstel, betreffende de „meeningsschillen“ „hem te slap was“, en maar terug moest naar een commissie.

Dit was het eerste moment, dat van betekenis zou blijken te zijn.

Een tweede bewaren we voor volgende week.

K. S.

Prof. Hepps misverstanden inzake de algemeene genade. (XIV.)

Overige bezwaren. (IV.)

Een enkele opmerking nog over Prof. Hepps rede- neering inzake het Schriftbewijs. Op bl. 89 constateert hij, dat ondergeteekende, ofschoon geen biblicist, dan toch weinig moeite deed voor Schriftbewijs. Als ik, als ik consequenties trek uit de belijdenis, of uit de leer der verbonden, dan nog eens eerst alle Schriftplaatsen aanhalen moet, waarop deze belijdenisinhouden rusten. En alsof ik niet juist den vinger lei bij de woorden, waar het op aankwam („den hof bebouwen, vervul de aarde“, etc.).

De kwestie is dan ook niet, dat ik het Schriftbewijs niet geef, maar dat Prof. Hepp op bepaalde punten verzuimt, in zijn licht te wandelen. En dat hij, vast geklemd in een bepaalde studeerkameropinie, die de aangehaalde Schriftwoorden op haar manier bespreekt, geen oog heeft voor de andere, die ook op gereformeerde dogmatiek teruggaan.

Zoo b.v. inzake het „bebouwen van den hof“. Als Prof. Hepp de oude theologie geduldiger had bestudeerd, zou hij geweten hebben, dat er gereformeerde dogmatici zijn, die dit gebod niet tot de „natuurwet“, doch tot het „verbondsrecht“ herleiden. Wil hij tegen die oudere gereformeerden, en dus ook tegen mij strijden, hij ga zijn gang. Maar dan moet hij niet zeggen: de man, dien ik tot mijn oppositoren maak, verzuimt het Schriftbewijs; maar dan moet hij op de kwesties van uitlegging eener bepaalde uitspraak nader ingaan. Dat doet hij niet; en daarom is de uitspraak op bl. 89, dat de teksten bij mij geen „fundament van redeneering“ zijn, alweer onjuist.

„De dogmatiek moet steunen op de exegese“, vermaant Prof. Hepp (98). Maar wie ontkent dat? Het is juist het opkomen tegen verkeerde exegese, als bij Kuyper herhaaldelijk (en volkomen begrijpelijk) te constateeren valt, wat ik ondernaam. Maar als ik dan een voorbeeld aanhaal, waarin b.v. Prof. Greijdanus tegenover Dr. Kuyper positie neemt (één uit vele), terwijl in Kuypers betoog de bedoelde tekst van grote betekenis is („het inbrengen van de eer en heerlijkheid der volkeren in het nieuwe Jeruzalem“), dan zegt Prof. Hepp weer: „die kwestie is van secundaire betekenis“. Ja, we kennen dat gebaar; het wordt bij twee auteurs van onzen tijd usantie in de polemiek.

Voorts heb ik al gesproken over het „medewerker Gods zijn“; expresse afwijzing van het begrip van „arbeidsverdeling“ tusschen God en mensch, tegen welk monstern Prof. Hepp op bl. 89 waarlijk nog eens komt alarmroepen, acht ik nu wel overbodig. Al wat de hoogleeraar Hepp opmerkt over Fil. 2:13, 2 Cor. 7:1, 1 Thess. 5:23, gaat langs me heen; en als hij concludeert: „het ALLES werken door God ontvangt“ bij dit critisch gevoelen (lees: K. S.) te weinig klemtoon, dan zeggen we: dwaasheid; de bewijzen gaven we, ook tegenover onzen curator Dr. W. A. van Es, bij getallen; al drong het niet tot de lezers van Leeuwarden door.

Over Matth. 5:45 sprak ik reeds verleden week. Laatste bewijs van Prof. Hepp voor de gemeene gratis à la Hepp is: Hand. 13:17. Hij zegt: „wanneer God Zich aan de heidenen niet onbetuigd heeft gelaten doof hun te GEVEN regen en vruchtbare tijden en hun harten te vervullen met SPIJS en VROOLIJKEID (Hand.

14:17). „Het ultro- het nood- aan, spij- en men- meer teg- moties, o- weerkeere- tische aan- een verwe- die Prof. en vrolij- den antic- heid. Maar de discus- axioma p- vormen- graag v- mijn leve-“

Het doe- door een- gebruik- dringen, e- (tek“), on- (en vaak- „biblicisme- van broche- van valsche- aanziet v- poging tot- dunkt. La- die metho- die segen- doch ook- (van jon- woorden: tische arg- ontkomt- reiken en- 14:17 zék- het niet- laten van- menschen- Verleider- dienswijze- ziet o.m.- opdat we- zich dat- Hepp vra- licht der- zijn die- redeneer- Greijdanus- volgens- Tenslot- lijdenis- genade (ze- staan int- Voorzoeve- met „beve- me heeng- „zonder- zeggen: ik- wel gehru- in de bell- zijn, jamn- dan toch i- ik er op, i- gemeene g- Prof. Hepp- want zij h- over Prof- Welnu, in- dat licht d- genade is- materia- worden, (a- aan, uit d- Ik denk e- wat nauw-

Hoe Prof-

(Van tw-

Geval-

bracht; wa-

Prof. He-

lemmering-

aangezien-

zijn pen is-

soms zich-

raal bijeen-

en te ver-

niet, maar-

ziet zijn f-

draaft dan-

Dat kwa-

iemand's b-

publicaties-

gaf ik),

iemand's d-

ma-historie-

lichtvaardig-

(Dr de Kl-

oogpunt v-

zeer beden-

Ze is het-

ik zoo ont-

den dogm-

Prof. Kuy-